

ARTHUR C.
CLARKE

SCIENCE FICTION MASTERS

ARTHUR C.
CLARKE

FÂNTÂNILE PARADISULUI

Traducere din limba engleză
de Daniel Pătrașcu

PALADIN

Memoriei încă nepieritoare
a lui
LESLIE EKANAYAKE
(13 iulie 1947 – 4 iulie 1977),
singurul prieten perfect de-o viață,
în care s-au combinat în mod unic
Loialitatea, Inteligența și Compasiunea.
Când spiritul tău senin și iubitor
a dispărut de pe această lume,
lumina multor vieți s-a stins.

NIRVANA PRĀPTO BHŪYĀT

Politica și religia sunt depășite; a sosit timpul
pentru știință și spiritualitate.

Sri Jawaharlal Nehru¹, către
Asociația pentru progres științific din Ceylon,
Colombo, 15 octombrie 1962

¹ Om de stat indian (1889 – 1964), prim-ministru și lider al Mișcării de Nealinieri (n. trad.).

Cuvânt-înainte

„De la Paradis la Taprobane² sunt patruzeci de leghe; acolo poate fi auzit sunetul Fântânilor Paradisului.“

Zicală culeasă de călugărul Marignolli³ (1335)

Țara pe care am numit-o „Taprobane“ nu există cu adevărat, dar se poate identifica în proporție de nouăzeci la sută cu insula Ceylon (astăzi Sri Lanka). Deși *Postfața* va lămuri care dintre locuri, evenimente și personaje se bazează pe fapte reale, cititorul nu va greși în a presupune că pe cât povestea este mai neverosimilă, pe atât e mai aproape de realitate.

În engleză, numele „Taprobane“ este rostit în mod normal să rimeze cu *plain* („tap-ro-bein“), dar pronunția corectă este „tap-rób-a-nii“, așa cum Milton știa desigur foarte bine.

„Din India și de la auriul Chersones,
Și de la îndepărtata insulă indiană Taprobane...“

(*Paradisul regăsit*, Cartea a IV-a)

² Taprobane, numele antic și medieval al Ceylonului (Sri Lanka); provine din sanscrită („Tamraparni“), prin limba greacă („Taprobané“) (n. red.).

³ Giovanni de Marignolli, călugăr al ordinului franciscan, misionar în Orientul Îndepărtat (n. trad.).

I
Palatul

1

Kalidasa

Cu fiecare an care se scurgea, coroana devenea mai apăsătoare. Atunci când, șovăind, venerabilul Bodhidharma Mahanayake Thero i-o așezase pe cap pentru întâia oară, prințul Kalidasa fusese surprins de cât de ușoară era. Tre-cuseră douăzeci de ani și regele Kalidasa se lepăda bucuros de cununa de aur încrustată cu pietre prețioase ori de câte ori o permitea eticheta curții.

Momentele oficiale erau rare acolo, în vârful bătut de vânt al fortăreței de piatră; puțini trimiși sau petiționari veneau în audiență pe acele înălțimi descurajante. Mulți dintre cei care călătoreau până la Yakkagala făceau calea întoarsă înainte de ascensiunea finală, printre fălcile leului de piatră ce părea gata oricând să se repeadă chiar din versantul stâncii. Un rege bătrân nu ar fi putut ocupa nicicând un tron cu asemenea aspirații cerești. Într-o zi, Kalidasa putea fi prea slăbit pentru a mai ajunge la propriul palat. Se îndoia însă că va mai apuca acele zile; numeroșii săi dușmani aveau să-l scutească de umilințele bătrâneții.

Dușmanii aceia se adunau chiar atunci. Privi către nord, văzând parcă armatele fratelui său vitreg cum se întorc să revendice tronul mânjit de sânge al insulei Taprobane. Amenințarea aceea era încă departe, dincolo de mările răvășite de musoni; și deși Kalidasa se încredea mai mult

în spionii săi decât în astrologi, se bucura să știe că în acea privință erau cu toții de acord.

Malgara așteptase aproape douăzeci de ani, urzind planuri și câștigând sprijinul regilor străini. Un alt dușman, mai răbdător, mai subtil, se găsea însă mult mai aproape, pândind neobosit dinspre sud. Conul perfect al lui Sri Kanda, Muntele Sfânt, părea foarte aproape în acea zi, dominând cu înălțimea sa câmpia centrală. Din vremurile de demult muntele inspirase venerație în inima oricui îl privea. Kalidasa fusese întotdeauna conștient de prezența sa amenințătoare, de puterea pe care o simboliza.

Dușmanul de acolo, Mahanayake Thero, nu avea totuși nicio armată, niciun elefant care să urle și să se arunce în luptă, agitându-și colții de alamă. Marele Preot era doar un bătrân înveșmântat într-o robă portocalie, a cărui singură avere erau bolul în care primea de pomană și o frunză de palmier sub care se ascundea de soare. În timp ce călugării mai mici în grad și discipolii recitau scripturile în jurul său, Marele Preot stătea în tăcere, cu picioarele încrucișate, și, cumva, reușea să se amestece în destinele regilor. Era foarte ciudat...

Aerul era atât de limpede în acea zi, încât Kalidasa putea vedea templul, redus de distanța mare la un vârf de săgeată înfipt în creștetul muntelui Sri Kanda. Nu părea făcut de mâna omului, și îi amintea regelui de munții încă și mai înalți pe care îi zărise în tinerețe, pe vremea când fusese pe jumătate oaspete, pe jumătate prizonier la curtea lui Mahinda cel Mare. Toți acei giganți de piatră care străjuiau curtea lui Mahinda purtau astfel de coroane, formate dintr-o substanță cristalină, orbitoare, pentru care nu exista niciun cuvânt în limba țaprobanelor. Hindușii credeau că această substanță era o formă a apei, transformată prin magie, dar pe Kalidasa îl amuzau astfel de superstiții.

Strălucirea aceea de fildeș se afla la o distanță de doar trei zile de mers — una pe drumul regal, prin păduri și câmpuri de orez, și încă două pe treptele răsucite pe care nu le va mai putea urca niciodată, pentru că la capătul lor se afla singurul dușman de care se temea și pe care nu-l putuse birui. Uneori îi invidia pe pelerini, când îi vedea descriind cu torțele lor un fir roșu de foc pe versantul muntelui. Până și cel mai umil cerșetor putea vedea răsăritul sacru și primea binecuvântarea zeilor. Doar conducătorul aceluia ținut nu putea.

Avea însă cu ce să se consoleze, chiar dacă pentru puțin timp. Acolo, străjuite de șanțuri și de metereze, se aflau bazinele, fântânile și Grădinile Plăcerilor pe care cheltuise averea regatului. Și când se plictisea de ele, le avea pe doamnele stâncii — cele făcute din carne și oase, pe care le chema din ce în ce mai rar — și pe cele două sute de nemuritoare de-a pururi neschimbate cărora le împărțăsea gândurile, pentru că nu putea avea încredere în nimeni altcineva.

Tunetul se prăvăli dinspre vest. Kalidasa întoarse spatele amenințării impunătoare a muntelui, privind către promisiunea îndepărtată a ploii. Musonul întârzia anul acela. Lacurile artificiale care alimentau complexul sistem de irigații al insulei aproape secaseră. Ar fi trebuit să vadă deja luciul apei în cel mai mare dintre lacuri, cel căruia, știa prea bine, supușii săi mai îndrăzneau încă să-i spună Paravana Samudra, Marea lui Paravana, după numele tatălui său. Lacul fusese terminat în urmă cu doar treizeci de ani, după generații întregi de trudă. În vremurile bune, tânărul prinț Kalidasa stătuse mândru alături de tatăl său, privind cum marile stăvilare se deschid și lasă apa dătătoare de viață să invadeze ținutul însetat. Nu exista în tot regatul o priveliște mai frumoasă decât luciul de oglindă al aceluia lac imens, făcut de mâna omului, reflectând domurile și turlile din

Ranapura, Orașul de Aur, capitala străveche pe care o abandonase pentru a-și împlini visul.

Încă un tunet zgudui cerul, dar Kalidasa știa că promisiunea ploii era înșelătoare. Chiar și acolo, în vârful Stâncii Diavolului, aerul era nemișcat și lipsit de viață. Lipseau rafalele bruște și întâmplătoare care anunțau venirea musonului. Până la venirea ploilor, ar fi putut fi nevoit să adauge și foamea lungului șir de probleme pe care le avea.

— Maiestate, se auzi vocea răbdătoare a adigarului⁴, solii sunt pe picior de plecare. Ar dori să vă salute.

„Ah, da, cei doi ambasadori cu pielea albă, de peste oceanul de vest!“ Îi părea rău că pleacă, pentru că aduseseră vești, într-o taprobană îngrozitoare, despre nenumărate minunății, chiar dacă niciuna, recunoșteau ei, nu putea egala această fortăreață-palat din cer.

Kalidasa întoarse spatele coroanei albe a muntelui și peisajului uscat, sclipitor, apucând-o pe scările de granit către sala de audiențe. În spatele lui, șambelanul și ajutoarele sale purtau daruri de fildeș și pietre prețioase pentru cei doi bărbați înalți, mândri, care așteptau să-și ia rămas-bun. Curând, ei aveau să ducă acele comori din Taprobane peste mări, într-un oraș cu câteva secole mai tânăr decât Ranapura. Poate, pentru un timp, darurile aveau să-l alunge gândurile întunecate ale împăratului Hadrian.

* * *

Înveșmântat în roba de un portocaliu aprins pe fundalul tencuielii albe a pereților templului, Mahanayake Thero păși încet către parapetul nordic. Departe, în vale, se vedeau tabla de șah a câmpurilor de orez, întinzându-se cât vedea

⁴ Demnitar de rang înalt în vremea regatului Kandy, pe insula Sri Lanka, între secolele al XV-lea și al XIX-lea (n. trad.).

cu ochii, liniile negre formate de canalele de irigații, strălucirea albăstruie a Mării lui Paravana și, dincolo de acea mare interioară, domurile sfinte ale orașului Ranapura, plutind ca niște sfere fantomatice neobișnuit de mari, având în vedere distanța până la ele. Privise acel peisaj schimbător vreme de treizeci de ani, dar știa că nu va fi în stare niciodată să surprindă toate detaliile complexității sale efemere; culorile, hotarele i se modificau în fiecare anotimp, cu fiecare nor care trecea. Până și în ziua în care avea să moară, gândi Bodhidharma, tot va vedea ceva nou.

Un singur lucru nu-și găsea locul în acel peisaj. Deși părea minuscul de la această altitudine, bolovanul gri numit Stânca Diavolului apărea ca un musafir nepoftit. Legenda spunea că Yakkagala era doar o bucată dintr-un vârf himalayan înverzit, pe care maimuța-zeu Hanuman o scăpase în timp ce alerga în ajutorul camarazilor săi răniți, aducându-le ierburi medicinale după bătăliile din *Ramayana*.

De la depărtare era greu, bineînțeles, să vadă detaliile smintelii lui Kalidasa, cu excepția unei linii subțiri, care contura meterezele exterioare ale Grădinilor Plăcerilor. Odată văzută însă, Stânca Diavolului avea un efect imposibil de uitat. Mahanayake Thero putea vedea cu ochii minții, la fel de clar ca și cum ar fi stat acolo, labele imense ale leului ieșind din stâncă, iar deasupra, crenelurile pe care regele blestemat încă se mai plimba...

Un tunet se prăvăli de sus, un bubuit care creștea în intensitate până ce muntele însuși păru să se cutremure. Tunetul goni de-a lungul cerului – un șoc continuu și susținut care se stinse către est. Timp de secunde întregi, ecourile tunetului se rostogoliră de-a lungul și de-a latul orizontului. Nimeni nu putea confunda așa ceva cu un vestitor al ploilor ce aveau să vină. Ploile nu erau programate decât peste trei săptămâni, iar Centrul de Control al Musonilor nu se înșela

niciodată cu mai mult de douăzeci și patru de ore. Atunci când reverberațiile încetară, Mahanayake se întoarse către însoțitorul său.

— Ne-am lămurit cu privire la coridoarele de reintrare rezervate, spuse cu ceva mai multă iritare decât ar fi trebuit să-și permită un reprezentant al Dharmei. Avem măsurătorile?

Călugărul mai tânăr vorbi în microfonul de la încheietură și așteptă un răspuns.

— Da, a atins un maximum de o sută douăzeci. Este cu cinci decibeli mai mult decât recordul anterior.

— Trimite protestul obișnuit la centrul Kennedy sau la Gagarin, la care-o fi cazul. Ba, mai bine, trimite plângeri amândurora. Nu că ar conta, bineînțeles.

În timp ce privea urma de vapori care se dizolva încet pe cer, Bodhidharma Mahanayake Thero – al optzeci și cincilea cu acel nume – avu o viziune subită și foarte neortodoxă. Kalidasa le-ar fi rezervat un tratament potrivit operatorilor de linii spațiale care gândeau doar în termeni de dolari-per-kilogram de transportat în spațiu... un tratament care implica trasul în țeapă, elefanți potcoviți cu fier sau ulei încins.

Pe de altă parte, viața fusese mult mai simplă în urmă cu două mii de ani.